

Staða barns við andlát foreldris: Staða þekkingar, þjónustu og löggjafar

Edda Jóhannsdóttir

Leiðbeinandi: Dr. Sigrún Júlíusdóttir

Haust 2016

HÁSKÓLI ÍSLANDS
FÉLAGSRÁÐGJAFARDEILD

Markmið, kenningar og aðferð

❖ Markmið

- Kortleggja stöðu þekkingar um málefnið, rannsóknir, þjónusta og löggjöf
- Innsýn í stöðu mála á Norðurlöndum
- Viðhorf fagfólks er að málefninu kemur

❖ Kenningar

- Kenningar um sorg og sorgarviðbrögð
- Áframhaldandi tengsl (e. continuing bonds)

❖ Aðferð

- Fræðileg samantekt: Fyrirliggjandi gögn, ritaðar heimildir, upplýsingaviðtöl
- Rýnihópaviðtöl við 14 fagaðila á LSH

Niðurstöður

❖ Sorg barna

- Þekking á sorg barna takmörkuð í íslensku samfélagi
- Fer eftir þroskaskeiði barna hvernig þau syrgja
- Mikilvægi eftirlifandi foreldris og annarra náinna

❖ Löggjöf

- Forsjá fer til eftirlifandi foreldris eða til þess sem er barni fyrir bestu
- Ættleiðing
- Umgengni, við foreldra og aðra nákomna
- Réttur barna sem aðstandendur sjúklings

❖ Þjónusta

- Takmörkuð þjónusta og úrræði fyrir börn sem missa foreldri - Fjölskyldubrú
- Heildstæða þjónustu vantar, eftirfylgd og samstarf kerfa, sorgarmiðstöð
- Fagfólk kallar eftir meiri sérþekkingu og rými

Ályktanir

- ❖ Auka umræðu og þekkingu á sorg og sorgarviðbrögðum barna í samfélaginu
- ❖ Auka og efla markvissa þjónustu við börn sem missa foreldri sitt og aðstandendur þeirra
- ❖ Huga betur að réttindum barnsins í íslenskri löggjöf
- ❖ Meiri sérþekkingu, rými, handleiðslu og stuðning fyrir fagfólk
- ❖ Frekari rannsókna er þörf

Hver eru viðbrögð grunnskóla og leikskóla við andláti í fjölskyldu skólabarns?

Elfa María Geirsdóttir
Leiðbeinandi: Dr. Sigrún Júlíusdóttir
Haust 2016

Markmið og viðfangsefni

Markmiðið var að kanna hvernig hugað er að stöðu barns innan og utan fjölskyldu þegar um foreldra eða náinn ástvinamissi er að ræða.

Kannað í rannsókninni:

- ❖ Viðbrögð og þjónustu innan skóla við foreldramissi
- ❖ Framrammkvæmd áfallavinnu innan skólanna í úrtakinu
- ❖ Hvað er líkt og ólíkt milli skóla eftir staðsetningu og skólastigi
- ❖ Viðhorf og hugmyndir skólastjóraenda að úrbótum

Rannsóknin náði til úrtaks grunnskóla og leikskóla á landsvísu

Kerfisnálgun

- ❖ Kerfisnálgun gengur út frá því að einstaklingurinn sé hluti af heild eða kerfi sem hafa áhrif á hvert annað
- ❖ Skólinn skipar stóran sess í lífi barns. Því er mikilvægt að gott samstarf sé á milli starfsfólks skólans og heimilis við andlát ástvinar
- ❖ Til þess að skólinn sem kerfi virki hvað best við þessar aðstæður er nauðsynlegt að skipulagt sé þverfaglegt samstarf innan skólans þar sem fagaðilar samþætta helstu viðmið og starfshætti

Framkvæmd rannsóknarinnar

- ❖ Megindleg rannsóknaraðferð
- ❖ Úrtak úr 434 skólum.
- ❖ Rannsóknin hefur alhæfingargildi yfir á þýðið

Úrtakið skiptist í

21 grunnskóla

- 9 skólar á höfuðborgarsvæðinu
- 12 skólar á landsbyggðinni

29 leikskóla

- 16 skólar á höfuðborgarsvæðinu
- 13 skólar á landsbyggðinni

Svarhlutfall starfandi skóla var 100%

Niðurstöður

- ❖ Niðurstöður rannsóknarinnar leiddu meðal annars í ljós að 75% skólanna eru með skriflega áfallaáætlun sem þeir fara eftir þegar andlát verður hjá skólabarni
- ❖ Misskipting var á skólastigum hvað áfallaáætlun snertir en 85% grunnskóla og 68% leiksskóla eru með slíka áætlun samkvæmt niðurstöðum rannsóknarinnar

Áfallaáætlun eftir landsvæðum

■ já ■ nei

100 %

0

Grunnskóli -
höfuðborgarsvæði

75%

25%

Grunnskóli-
landsbyggð

69%

31%

leikskóli -
höfuðborgarsvæði

67%

33%

leikskóli -
landsbyggð

Ástæður fyrir að áfallaáætlun er ekki sett upp eða henni framfylgt að mati skólastjóranda

Helstu ástæður:

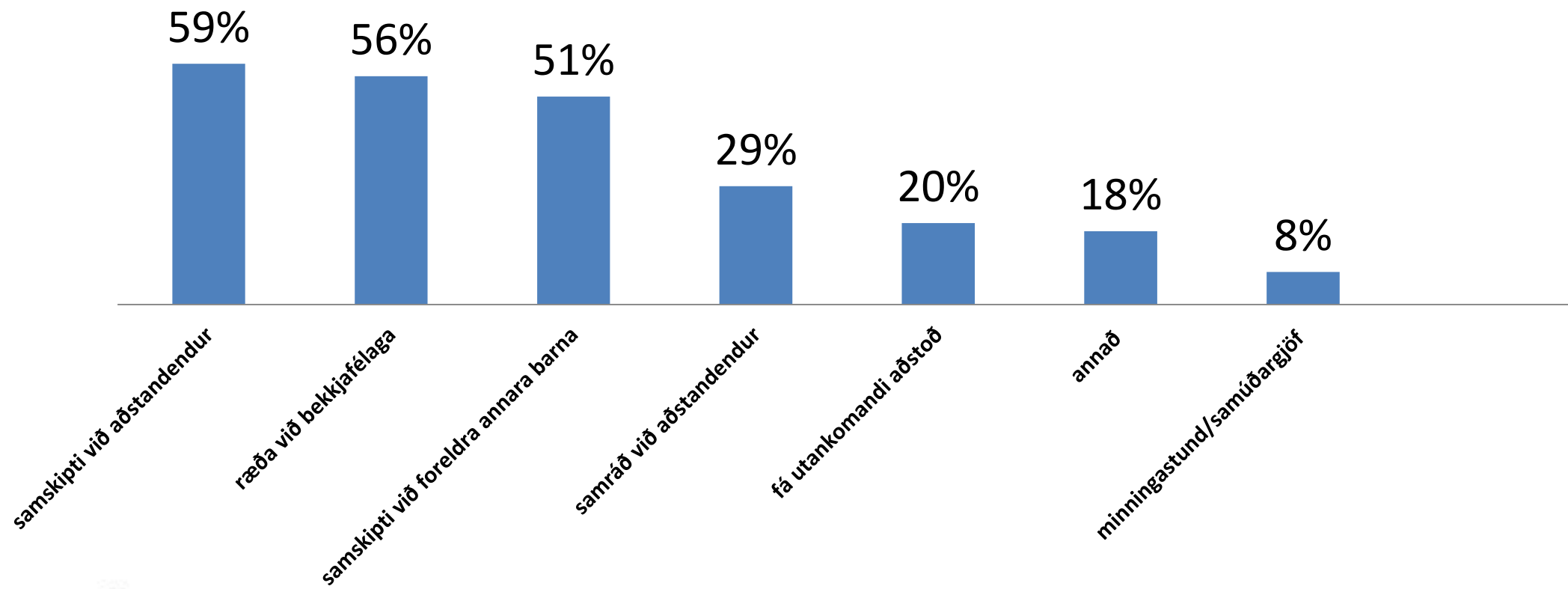
- ❖ 32% þekkingarleysi eða hugsunarleysi
- ❖ 25% lítil þörf sé fyrir slíka áætlun
- ❖ 18% engin ástæða ætti að vera fyrir því að áfallaáætlun væri ekki sett upp

Viðbrögð gagnvart umhverfi barns sem missir foreldri

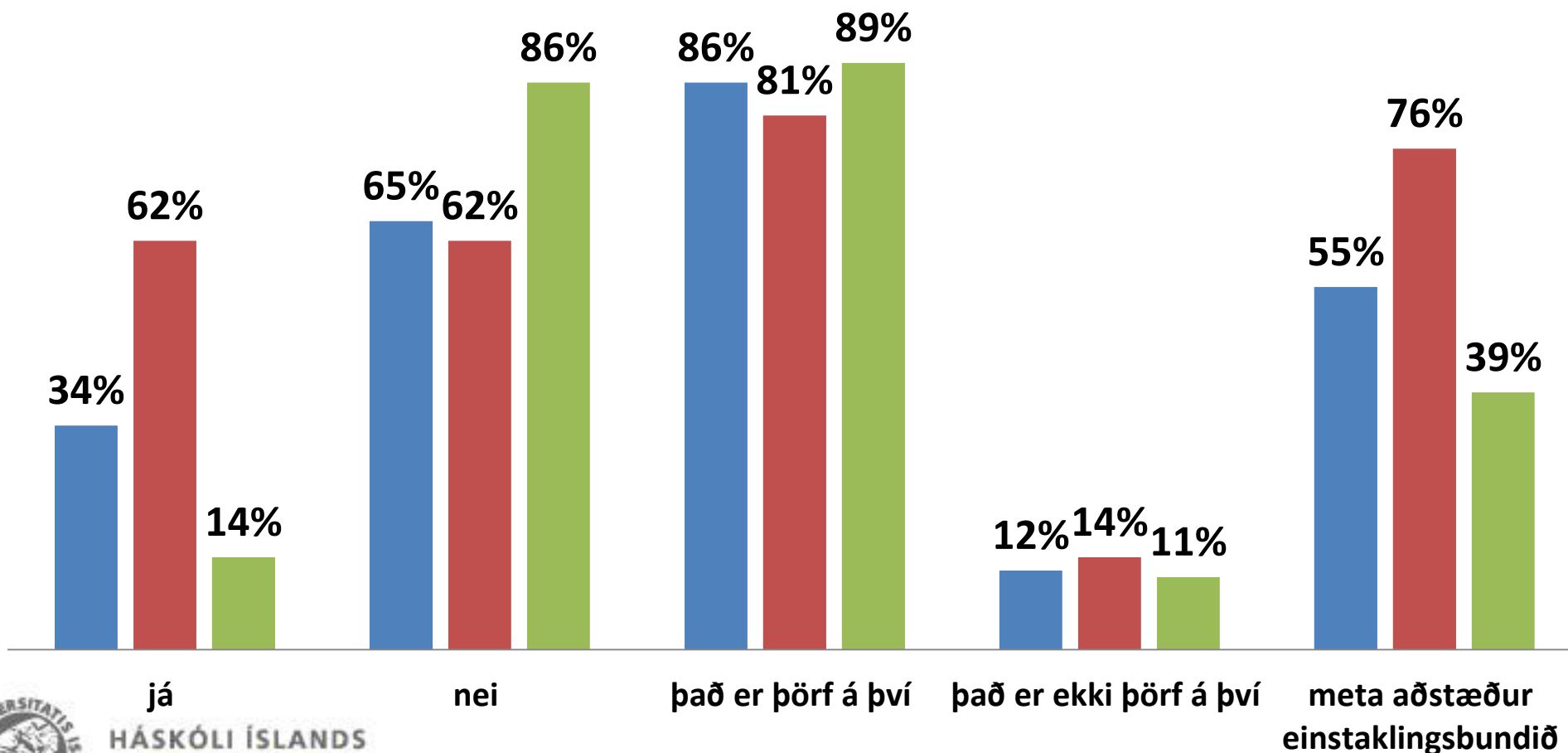
■ Heildarniðurstaða

Langtímastuðningur við barnið

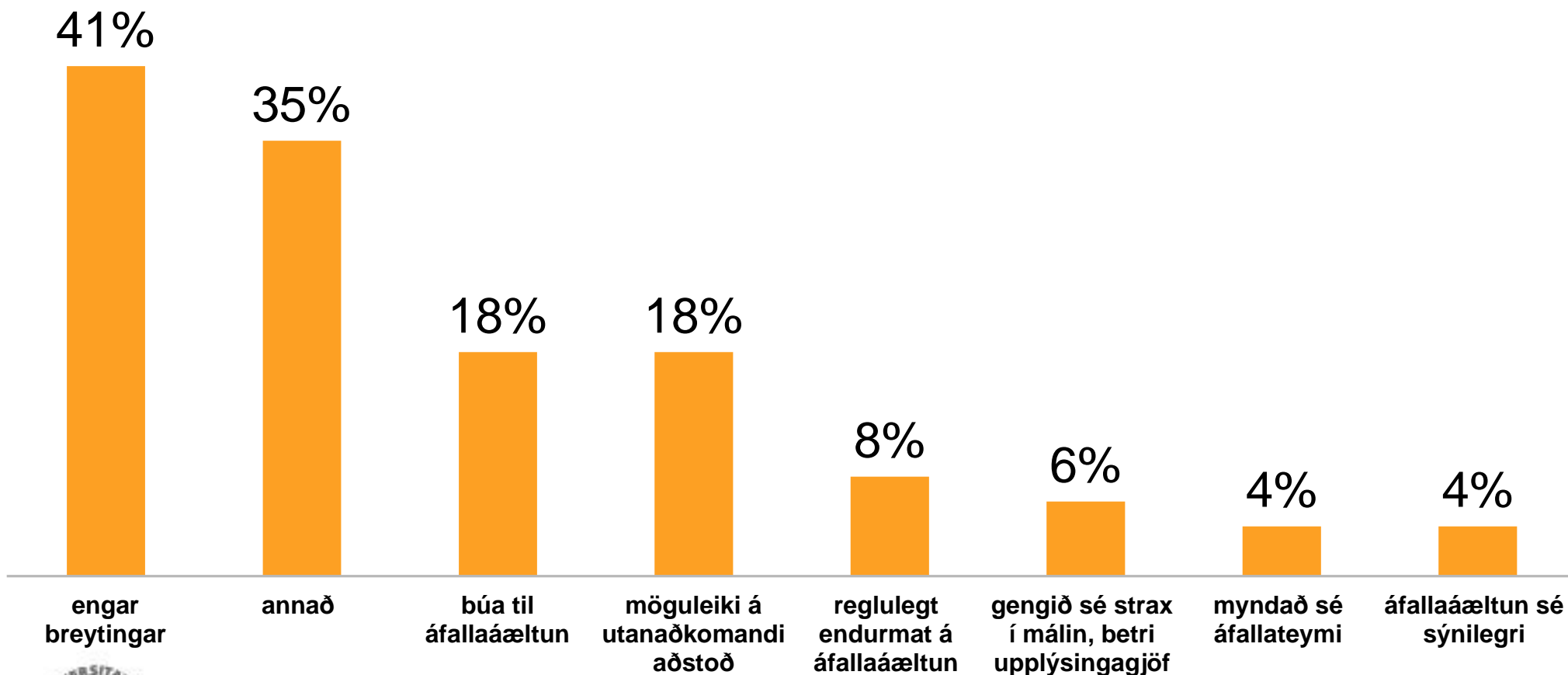
■ Heildarniðurstaða -bæði skólastig og allt landið ■ Allir grunnskólar ■ allir leikskólar

Breytingar á áfallaviðbrögðum skólans

■ Heildarniðurstaða - bæði skólastig og allt landið

Takk fyrir

